

Proč neratifikovat Istanbulskou úmluvu EU

Už za čtyři dny, v úterý 14. února 2023, proběhne na plénu Evropského parlamentu hlasování o ratifikaci Úmluvy Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (dále již jen „Istanbulská úmluva“ nebo „Úmluva“). Zasíláme vám dokument, který analyzuje nebezpečí Istanbulské úmluvy pro naši společnost. S výzvou, abyste hlasovali proti její ratifikaci.

Zavedení pojmu gender do právního řádu

Úmluva přelomově zavádí pojem gender jako určující faktor pro popisování právních vztahů i osobnostních charakteristik. Nařizuje, aby tento pojem členské státy implementovaly do svých právních řádů. Dle čl. 3 písm. c) Úmluvy se pojmem gender rozumí: *Společensky ustavená role, chování, aktivity a atributy, jež daná společnost považuje za náležité pro ženy a muže.* Důvodnou obavu prohlubuje navazující ustanovení čl. 4 odst. 3 Úmluvy, které uvádí, že *„Provádění ustanovení této úmluvy smluvními stranami, zejména opatření, na ochranu práv obětí, musí být zajištěno bez diskriminace na základě jakéhokoli důvodu, jako je např. pohlaví, gender, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální příslušnost, nebo původu, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, sexuální orientace, pohlavní identity, věk, zdravotní stav, zdravotní postižení, rodinný stav, postavení migranta nebo uprchlíka nebo jiné postavení.“*

Úmluva tedy nadřazuje pojem gender nad pohlaví a tím stírá biologickou realitu. Tato skutečnost se ale může obrátit proti samotným ženám. Pojem gender je v ustanovení čl. 4 odst. 3 zmíněn v rovnocenném postavení jako pohlaví. Právní řád ČR přitom pamatuje na zvýšenou ochranu žen kvůli jejich biologickým danostem, a proto jsou ze zákona vyloučeny např. z prací v dolech, těhotné ženy nemohou vykonávat noční směny či zvedat těžká břemena. Existují oddělené ženské věznice, oddělené toalety, během pobytu v nemocničním zařízení jsou také obě pohlaví oddělena. Aby nedocházelo ke zneužívání a jiným

Podklad pro europoslance

excesům. S ohledem na to, že dle Istanbulské úmluvy je ženou ten, kdo se tak cítí, vystavujeme ženy ohrožení. Riziko, že bude docházet ke zneužívání genderové identifikace je vysoké. Faktickou problematičností této změny vidíme např. ve [Skotsku](#),¹ kde transgenderová žena (biologicky muž) spáchala před změnou pohlaví několik znásilnění a po svém odsouzení s ohledem na svou genderovou identifikaci požadovala umístění do ženské věznice.

Istanbulská úmluva ohrožuje zákony, které biologické ženy chrání tam, kde je to rozumné a nezbytné. Nabezpečně vágní genderovou ideologii nadřazuje nad tuto ochranu.

Mocenský charakter vztahu muže a ženy

Dle preambule Úmluvy má násilí páchané na ženách strukturální povahu a je projevem historicky podřízeného postavení žen vůči mužům.

Ženy jsou tak stavěny téměř automaticky do role oběti. Muži pak do role agresora/utlačovatele. Jiný než mocenský charakter vztahů mezi muži a ženami Úmluva vylučuje.

Tento tón se nese celým textem Úmluvy, kdy je domácí či jiné násilí prezentováno tak, že za něj mohou výlučně muži a žena je takřka vždy v roli oběti. Dochází tak k nebezpečnému zjednodušení problematiky domácího násilí, které nebere v potaz rizikové faktory jako závislost na alkoholu či nezaměstnanost oběti/útočníka. Charakterizuje je jako systémový nástroj mužské dominance, které se muži dopouští už jen proto, že jsou muži. Nikoliv jako exces jednotlivce, který spáchal odsouzeníhodný čin bez ohledu na jeho pohlaví. Zcela se opomíjí problematika obětí domácího násilí v lesbických vztazích a s tím spojeného specifického řešení.

Dle článku 12 odst. 4 Úmluvy se: „Smluvní strany přijmou nezbytná opatření, kterými budou podporovat všechny členy společnosti, především muže a chlapce, aby aktivně přispívali k předcházení všech forem násilí spadajících do působnosti této Úmluvy.“ Dochází tedy k posilování stereotypů o mužích s tím,

¹<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/zahranicni-znasilnil-zeny-pak-rekl-ze-je-zena-a-skoncil-v-zenske-veznici-24753?>

Podklad pro europoslance

že by především oni jako jakýsi „vadný článek společnosti“ měli být vedeni k převýchově.

Zásada *non-refoulement*, tedy zásada nenavracení

Úmluva výrazně rozšiřuje a upravuje tzv. zásadu nenavracení. Zásada nenavracení se objevuje i v článku 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků. Tento článek deklaruje, že smluvní stát za žádné okolnosti nevyhostí uprchlíka do země, ve které by mu hrozilo vážné nebezpečí na životě či perzekuce a to např. z důvodu rasy, náboženství či národnosti. Z této zásady však existuje výjimka. To za situace, kdy je daná osoba výrazně společensky nebezpečná nebo byla-li usvědčena konečným rozsudkem ze zvláště těžkého trestného činu. Představuje tím totiž nebezpečí pro společnost země, ve které se nachází.

Istanbulská úmluva tuto výjimku v článku 61 ruší. Pro situaci, kdy je osoba považována za ženu a v zemi původu jí hrozí vážné ponižování či trestání. Zrušení této výjimky představuje vážné ohrožení bezpečnosti všech smluvních zemí. Pravděpodobnost, že bude docházet k bezprecedentnímu zneužití této zásady deklarované v Istanbulské úmluvě, je více než vysoká.

Genderová ideologie ve školách

Istanbulská úmluva zavádí genderovou ideologii do škol a posiluje vliv neziskových organizací na vzdělávání. To je garantováno v člancích 14 a 15 Úmluvy. Do formálních školních osnov budou muset být po její ratifikaci uvedeny témata jako nestereotypní genderové role, genderově podmíněné násilí na ženách nebo právo na osobní integritu. Tyto zásady budou muset být promítnuty do neformálních vzdělávacích zařízení a také do zařízení sportovních, kulturních a volnočasových. V neposlední řadě i do médií. Hrozí tedy, že děti a dospívající budou již od mala vystavováni možnosti vybírat si vlastní gender bez ohledu na jejich biologické pohlaví. Důsledky tohoto nebezpečného sociálního inženýrství již vidíme ve [Spojených státech](https://www.nytimes.com/2022/11/14/health/puberty-blockers-transgender.html).²

² <https://www.nytimes.com/2022/11/14/health/puberty-blockers-transgender.html>

Podklad pro europoslance

Specificky chlapcům pak může být již od raného dětství vštěpováno, že jsou nebezpeční agresori a jakýkoliv projev maskulinity je společensky škodlivý. V konečném důsledku tedy např. i soutěžení ve sportu.

Pošlapání evropského práva

Již samotný proces ratifikace Istanbulské úmluvy Evropskou unií představuje porušení unijního práva.

Evropské unii nenáleží k přistoupení k Úmluvě žádné pravomoci a pokud by Úmluvu ratifikovala, jednalo by se o rozšíření pravomocí EU nad rámec, který jí byl svěřen členskými státy. To vychází z Protokolu č. 24 Lisabonské smlouvy. V současnosti Radou schválené přistoupení EU k Úmluvě na základě čl. 78 odst. 2 (migrace a azylu) a čl. 82 odst. 2 a čl. 83 odst. 3 (justiční spolupráce v trestních věcech) je v přímém rozporu s jazykovým výkladem zmíněných článků SFEU a je i v rozporu s čl. 31 Vídeňské úmluvy o smluvním právu. Harmonizace unijního práva je ve vztahu k pobídkovým a podpůrným opatřením v oblasti předcházení trestné činnosti dle čl. 84 SFEU zakázána.

Istanbulská úmluva také ustanovuje expertní orgán GREVIO, který má na dodržování závazků uvedených v Úmluvě ve smluvních státech dohlížet. Nad dodržováním evropského práva tak bude bdít orgán mimo právní rámec EU a bez jednomyslného souhlasu členských států. Dojde-li pak ke konfliktu pravomocí mezi GREVIO, Evropskou komisí a Soudním dvorem EU, může GREVIO svými doporučeními podkopávat výsadní pozici SDEU v případě kontroly legality práva EU.